

Black Mirror: Social Media

I en värld som blir alltmer digitaliserad, där vi delar våra tankar, känslor och liv på sociala medier, ställs vi inför en paradox: vi söker synlighet men riskerar samtidigt att bli offer för den. Tekniken, som vi litar på för att hålla oss i kontakt med varandra, kan lika lätt bli en plattform för manipulation, tvång och skam. Avsnittet *Shut Up and Dance* från den dystopiska serien *Black Mirror* illustrerar på ett brutalt och oförglömligt sätt dessa faror.

Tänk dig att någon ser dig i ditt mest sårbara ögonblick, när du tror att du är ensam och skyddad. När din integritet, något du alltid tagit för givet, plötsligt blir ett vapen riktat mot dig. Detta är vad som händer med den unge mannen Kenny i *Shut Up and Dance*. Han blir inspelad via sin webbkamera under en privat handling, och den anonyma utpressaren som nu kontrollerar varje steg i hans liv tvingar honom allt djupare in i en spiral av skam och förtvivlan. Det är en berättelse om makt och rädsla, men kanske mest av allt om hur vår egen teknologi har blivit vårt största hot.

Är det inte märkligt hur något som från början var tänkt att föra oss närmare varandra — sociala medier, kameror, konstant uppkoppling — kan bli det som isolerar oss mest? Genom vår ständiga närvaro online, genom vårt behov av att vara synliga, blir vi också sårbara. Varje post, varje "like", varje bild vi delar bygger en digital persona som vi alltmer tappat kontrollen över. Men vad händer när vi, som Kenny, inser att vi aldrig hade kontroll till att börja med?

*Vi kan känna oss som huvudpersonen i ett Strindbergskt drama – som i *Ett drömspel*, där karaktärerna försöker förstå varför deras värld är fylld av oförklarliga lidanden. De söker efter något djupare, något mer varaktigt mänskligt, men precis som i *Shut Up and Dance* omvandlas deras strävan till insikt i en plågsam upptäckt: de är fångade i sina egna rädslor och skuld känslor.*

Tekniken har, på sätt och vis, blivit vår tids motsvarighet till Strindbergs gudomliga orättvisor — en obeveklig kraft som både skapar och förstör, beroende på vilken sida av den vi befinner oss. I *Shut Up and Dance* blir denna obevekliga kraft inte en naturens makt, utan en virtuell och nästan spöklik närvaro — ett nätverk av ansiktslösa förövre som utnyttjar våra hemligheter och mest privata ögonblick. Det är en dystopi som känns både nära och verkligt möjlig.

Kanske, likt hur Strindberg skildrade människans kamp mot sin egen natur, kan vi i Kenny se en spegling av vår moderna existens. Den tystnad och skam som uppstår när vi ställs inför vår egen nakenhet, inför det som blivit avslöjat och exploaterat. Som i *En dåres försvarstal*, där huvudpersonen kämpar för att förstå sitt öde och sitt jag, ser vi hur det finns ingen lätt väg ut — att vara människa i den digitala världen innebär en ständig förhandling mellan synlighet och utsatthet.

I dagens samhälle har sociala medier blivit vår verklighet; där vi ständigt definieras av hur vi syns och hur vi delar våra liv. Vi måste därför fråga oss: *Är vi fortfarande fria*, eller är vi, som Kenny, fångar i en ständig övervakning som vi själva har skapat? Är vi, som Karin Boyes poesi antyder, fyllda av "en existentiell rädsla för att misslyckas" i vår strävan att vara sanna mot oss själva och andra? Hon skrev: *"Mycket gör ont, som inte har namn / Bäst är att tåga och ta det i famn."* Det är en påminnelse om att våra digitala liv, där allt har blivit synligt, kanske i slutändan berövar oss den mest grundläggande mänskliga friheten – rätten att vara privat, rätten att tåga.

Vad som är mest oroande i *Shut Up and Dance* är att det inte finns någon enkel lösning. Kenny kan inte köpa sig fri eller radera sitt digitala fotavtryck. Och är inte detta en spegling av vår verklighet? Det som en gång delats på internet finns för alltid kvar, som en skugga vi inte kan fly. Vi har byggt en värld där varje delning, varje "like", varje kommentar är en handling som kan övervakas och användas emot oss. Frågan är: *hur länge kan vi dansa innan musiken tystnar?*

Kanske är det dags att stanna upp och reflektera. Hur mycket av vårt liv är

vi villiga att ge upp i utbyte mot den kortvariga tillfredsställelse som synlighet på sociala medier ger? Hur långt är vi villiga att gå för att vara delaktiga i ett system som, när vi minst anar det, kan vändas mot oss? Det finns en lärdom här, inte bara i fiktiva berättelser som *Shut Up and Dance*, utan i hur vi varje dag väljer att navigera den digitala världen. I slutändan, som i alla stora tragedier, är det inte tekniken i sig som är boven — utan hur vi människor väljer att använda den.